

KATALOGLAMADA TUTARLILIK ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Kongre Kütüphanesi Katalogcular ile İngiliz Ulusal Kütüphanesi
Katalogcuları Arasındaki Tutarlılık

Yaşar Tonta

Abstract

The article aims to compare the indexing consistency between the Library of Congress (LC) and the British Library (BL) catalogers with regards to their using the Library of Congress Subject Headings (LSCH). Eighty-two titles, published in 1987 in the field of Library and Information Science (LIS), were identified for comparison, and for each title its LC subject headings, assigned by both LC and BL catalogers, were compared. By applying Hopper's "consistency of a pair" equation, the average indexing consistency value was found for 82 titles. The average indexing consistency value between LC and BL catalogers is 16 percent for exact matches, and 36 percent for partial matches. The major findings of the LSCH that were assigned by both LC and BL catalogers for the same document are provided along with its consistency value.

ÖZ

Bu araştırma da Kongre kütüphanesi (The Library of congress) katalogcuları ile İngiliz Ulusal Kütüphanesi (The British Library) katalogcularının Kongre Kütüphanesi konu başlıkları (Library of Cogress Subjekt Headings) sistemeni kullanımlarında ki tutarlılık karşılaştırılmaktadır. Karşılaştırma için 1987'de Kütüphanecilik ve Bilgi Araştırmaları alanında yayımlanan 82 yapıt be-

** Bu çalışmada "kataloglama" ve "dizinleme" terimleri eşanlamli olarak kullanılmıştır.

lirlenmiş ve her bir yapıta Kongre Kütüphanesi (KK) ve İngiliz Ulusal Kütüphanesi (IUK) katalogçuları tarafından verilen konu başlıkları karşılaştırılmıştır. Hooper'in "iki denizcinin tutarlılığı" denklemi uygulanarak 82 yapıt için ortalama dizinleme tutarlılığı bulunmuştur. Seksen-iki yapıt için KK katalogçuları ile IUK katalogçularının kullandığı tüm konu başlıklarının yüzde 16'sının tamamen, yüzde 36'sının ise kısmen birbiriyle aynı olduğu görülmüştür. Aşağıda araştırmanın bulguları tartışılmakta ve ek'te aynı yapıt için hem KK katalogçuları hem de IUK katalogçuları tarafından verilen konu başlıkları tutarlılık değeriyle birlikte verilmektedir.

Giriş

Farklı dizinleme** uzmanlarının aynı belge için farklı dizinleme terimleri kullandığı uzun süreden beri bilinen bir gerçektir. Bir başka deyişle, "dizinciler hangi terimlerin bir belgenin içeriğini en uygun biçimde yansıtacağı konusunda oldukça farklı düşünmektedirler"(1). Aslında dizinlemede tutarlılık "aynı bilgiyi işleyen farklı insanların bu bilgiye gösterdikleri tepkinin benzerliğinin bir ölçüsü" olarak görülmektedir.(2)

Bir grup dizincinin aynı belgeleri dizinlemedeki tutarlılıkları şöyle tanımlanmaktadır: "Gruptaki her bir dizincinin dizinlenen belgedeki önemli bilgi içeriğini tanımlamak üzere bireysel ve bağımsız olarak seçtikleri belirli dizin terimlerindeki uyuşma derecesi"(3)

Literatürde yer alan dizinleme tutarlılığı araştırmaları farklı dizinciler arasındaki tutarlılık değerlerinin büyük değişiklikler gösterdiğini kaydetmektedir. Hooper (4), Leonard (5) ve Markey (6) yaklaşık 25 dizinleme tutarlılığı deneyinin sonuçlarını bildirmektedirler. Bu deneylerdeki tutarlılık değerleri yüzde 4 ile yüzde 82 arasında değişmektedir. Ancak araştırmacıların da belirttikleri gibi, çeşitli araştırmalardan elde edilen tutarlılık değerleri ayrı ayrı ele alınmalı ve birbiriyle karşılaştırılmamalıdır. Çünkü tutarlılık değerleri dizinlemenin hangi etmenler altında gerçekleştirildiğine bağlıdır. Zunde ve Dexter (7) dizinleme performansını etkileyen 25 etmen sıralamaktadır. (Tarr ve Borko'ya (8) da bakınız.) Örneğin, sınıflama tablolarının ve diğer dizinleme gereçlerinin kullanımı, dizincilerin konu uzmanı olması, eğitim vb. gibi etmenler tutarlılık değerlerini büyük ölçüde artırmaktadır.(9,10) Markey (11) bu etmenleri önceki çalışmaların bulgularıyla da karşılaştırarak daha ayrıntılı bir biçimde tartışmaktadır.

Dizinleme tutarlılığı değerlendirmede kullanılan tutarlılık formülüne de

bağlıdır. Literatürde yer alan araştırmalarda dizinleme tutarlılığı değerlerini hesaplamak için farklı formüller kullanıldığı görülmektedir. Cooper'a (12) göre bu durum söz konusu araştırmalarda elde edilen bulgular hakkında genelleme yapılmasını güçleştirmektedir. (Çeşitli dizinleme tutarlılığı formülleri ve istatistik yöntemler hakkında daha fazla bilgi için bkz: Zunde ve Dexter(13), Hooper(14), Leonard(15), Markey(16) ve Rolling(17).

Dizinleme tutarlılığı ile "dizinleme kalitesi" arasında bir ilişki olduğu kabul edilmektedir. Bir başka deyişle, "tutarlılık değerindeki artışın "dizinleme kalitesini" de artırması beklenebilir"(18).

Bazı araştırmacılar dizinlemede tutarlılık ile bilgi erişimin etkinliği arasındaki ilişkinin daha önemli olduğunu ve bu ilişkinin araştırılması gerektiğini savunmaktadırlar. Cooper(19) bu ilişki araştırılincaya dek dizinciler arasındaki tutarlılık değerlerini ölçmenin pek fazla anlamlı olmadığını öne sürmektedir. Leonard doktora tezinde dizinlemede tutarlılık ile bilgi erişiminde etkinlik arasındaki ilişkiyi araştırmış ve şu sonuca varmıştır: "Dizinciler arasındaki tutarlılık ile erişim etkinliği arasında doğrusal, pozitif bir ilişki eğilimi gözlemlenmektedir. Yani, (aynı) terimlerin verilisinde dizinciler arasındaki tutarlılığın yüksek oluşunun dizinlenen belgelere erişim etkinliğinin de yüksek oluşuyla bağlantısı olduğu görülmektedir."(20) Ancak Leonard böyle bir ilişkinin doyurucu bir biçimde tanımlanabilmesi için daha fazla araştırmaya gereksinme olduğunu vurgulamaktadır.(21)

Yöntem

Bu çalışmada Amerikan Kongre Kütüphanesi (KK) katalogcuları ile İngiliz Ulusal Kütüphanesi (İUK) katalogcuları arasındaki dizinleme tutarlılığı karşılaştırılmaktadır. Karşılaştırma için 1987 yılında İngiltere'de Kütüphanecilik Bilgibilim (Dewey Sınıflama Numarası 020) alanında yayımlanan kitaplar seçilmiştir.

İlk olarak 1987 yılında ilgili konuda İngiltere'de yayımlanan kitaplar BNB Subject Catalogue'dan (1. Cilt) yararlanılarak belirlenmiştir. Saptanan toplam 237 yayın OCLC (Online Computer Library Center) veri tabanından taranmış ve 217 yayının MARC (makinece okunabilir kataloglama) kayıtları bulunmuştur.

Daha sonda 217 yayından kaçına hem KK katalogcuları hem de İUK katalogcuları tarafından kataloglanarak konu başlıkları verildiği saptanmıştır. Sap-

tanan toplam 237 yayın OCLC (Online Computer Library Center) veri tabanından taranmış ve 217 yayının MARC (makinece okunabilir kataloglama) kayıtları bulunmuştur.

Daha sonra 217 yayından kaçına KK katalogcuları hem de İUK katalogcuları tarafından kataloglanarak konu başlıkları verildiği saptanmıştır. Kataloglamının kim tarafından (KK ya da İUK katalogcuları) gerçekleştirildiği MARC formatındaki 040 alanı kullanılarak bulunmuştur. Örneğin 040 alanındaki UKM (UKMARC) yayının İUK'nce kataloglandığını göstermektedir. (KK kurallarına göre KK dışındaki kütüphanelerce (örneğin Ulusal Tıp Kütüphanesi) kataloglanmış yayınlar örnekleme alınmamıştır.) Her yayın için 040 alanındaki ilgili bilgi kontrol edilerek her iki kütüphane tarafından kataloglanan yayınlar seçilmiş ve toplam 82 yayına ait MARC bilgisi kişisel bilgisayarlara aktarılmıştır.

Aktarılan 82 yayına ilişkin MARC kaydından Kongre Kütüphanesi Konu Başlıkları kolayca saptanmıştır. Bilindiği gibi MARC formatında 600 alanı kişi adı, 610 alanı kuruluş adı, 611 alanı konferans, kongre, toplantı vb. adı, 630 alanı tekbiçim eser adı, 650 alanı konusal (topical) ve 651 alanı coğrafik konu başlıkları için kullanılmaktadır.

Son olarak, KK ve İUK katalogcularına kataloglanan her yayın için dizinleme tutarlılığı değeri bulunmuştur. Dizinleme tutarlılığını bulmak için Rodgers tarafından tanımlanan ve Hooper tarafından geliştirilen "iki dizincinin tutarlılığı" formülü uygulanmıştır. Hooper denklemine göre, bir dizincinin aynı belge için kaç kez aynı terimleri konu başlıklarını kullandıklarına bakılır. Bu sayı her iki dizi tarafından kullanılan toplam terim sayısına bölünür. (22)

Hooper'ın "iki dizincinin tutarlılığı" formülü aşağıda verilmektedir:

$$DT (\%) = \frac{A}{A+M+N}$$

Formülde;

DT: İki dizici arasında aynı terimlerin verilmesindeki tutarlılık yüzdesi;

A: Belirli bir belge için hem "M" hem de "N" tarafından verilen aynı terimlerin sayısı;

M: "M" tarafından kullanılan fakat "N" tarafından kullanılmayan terimlerin sayısı;

N: "N" tarafından kullanılan fakat "M" tarafından kullanılmayan terimlerin sayısı.

Her bir yayın için bu şekilde dizinleme tutarlılığı değeri bulunduktan sonra toplam 82 yayın için KK ve İUK katalogları arasındaki ortalama dizinleme tutarlılığı değeri hesaplanmıştır.

Yöntemle ilgili olarak bu çalışmalardaki bazı sınırlamalara da değinmek gerekmektedir:

Örneklemede yer alan yayın sayısı az olduğundan (toplam 82 yayın) bulguların genelleştirilmesi oldukça güçtür. Gerek KK'nin gerekse İUK'nin her yıl yaklaşık 30 bin yayın kataloladıkları göz önüne alınırsa örneklemin küçüklüğü daha da iyi anlaşılır. Bu bakımdan benzeri çalışmaların dana büyük örneklemeler seçilerek yinelenmesi gerekmektedir.

KK'ndeki her katalogcunun aynı yayına aynı konu başlıklarını vereceği varsayılmıştır. Bu varsayım İUK katalogları için de geçerlidir. Dolayısıyla bulunan dizinleme tutarlılığı değeri iki dizinci arasındaki tutarlılık değeri değil, grup olarak KK katalogları arasındaki tutarlılık değeridir.

Her iki kütüphanede de konu başlıkları KK konu başlıkları listesinden yararlanılarak verilmesine karşın İUK'nin konu kataloglaması için PRECIS'i (Preserved Context Indexing System) kullandığı bilinmektedir. Bu bakımdan İUK kataloglarının PRECIS dizilerini (strings) temel alarak KK konu başlıkları vermiş olabilecekleri de tamamen gözden uzak tutulmamalıdır.

Bulgular

Araştırmada elde edilen bulgular aşağıda özetlenmektedir:

1. KK katalogları 82 yayın için toplam 282 konu başlığı vermiştir. Aynı yayınlar için İUK kataloglarının verdiği konu başlığı sayısı ise 127'dir. Bir başka deyişle, KK yayın başına ortalama 3.44 konu başlığı kullanmıştır. İUK katalogları için ise bu sayı ortalama 1.55'dir.

KK ile İUK'nin basına verdikleri ortalama konu başlığı sayısındaki bu fark kuşkusuz İUK'nin konu erişimi için öncelikle PRECIS'i kullanmasından kaynaklanmaktadır. PRECIS'nin yanı sıra İUK her yayın için KK konu başlığı de vermektedir. Oysaki KK'nde konu erişimi tamamen KK konu başlıkları sistemine dayanmaktadır.

İUK kataloglarının konu başlığı sayısını mümkün olduğunca düşük tutma çabasında oldukları gözlemlenmektedir. Sadece 2 yayın için (% 2.4) İUK katalogları KK kataloglarından daha fazla konu başlığı verilmiştir. Onyediyen yayın için İUK ve KK katalogları aynı sayıda konu başlığı kullanmıştır. Kuşkusuz aynı sayıda konu başlığı verilmiş olması aynı konu başlıklarının verildiği an-

lamına gelmemektedir. Altmışüç yayın için ise (%73.9) KK katalogcuları İUK katalogcularından daha fazla konu başlığı verilmiştir.

2. KK ve İuk katalogcuları tarafından her yayın için verilen konu başlı-başlıkları birbiriyle karşılaştırılmıştır. İUK katalogcuları tarafından toplam 82 yayın için verilen 127 konu başlığından 49'unun KK katalogcuları tarafından aynı yayınlar için verilen konu başlıklarıyla tamamen aynı olduğu görülmüştür. Bir başka deyişle, KK katalogcuları ile İUK katalogcuları arasındaki ortalama tutarlılık değeri yüzde 16'dır. Heceleme ve noktalamada farklılık (örneğin *catalogue* - *catalogue*, *on-line*) gibi konu başlıklarında rastlanan ufak değişiklikler tamamen uyuma olarak kabul edilmiştir. Öte yandan, eşanlamlı terimler (örneğin, *kitap-dışı-görsel-işitsel*) bu gruba sokulmamıştır.

İkinci denemede kural biraz yumşatılarak KK katalogcuları ile İUK katalogcularının verdikleri konu başlıklarının birbirleriyle kısmen bile olsa uyuşup uyuşmadıkları kontrol edilmiştir. İUK tarafından verilen 44 konu başlığının daha KK katalogcuları tarafından verilenlerle uyduğu görülmüştür. Bir başka deyişle, kısmen uyuşan konu başlıkları da değerlendirmeye katılırsa KK katalogcuları ile İUK katalogcuları arasındaki ortalama tutarlılık değeri % 36'ya çıkmaktadır. Konu başlığındaki ilk sözcük olmamak koşuluyla çok sözcüklü bir konu başlığındaki eşanlamlı terimler kısmen uyuyor kabul edilmiştir. Hem KK hem de İUK katalogcularınca verilen ana konu başlığı tamamen aynıysa alt bölümler farklı bile olsa verilen konu başlıkları kısmen uyuyor varsayılmıştır.

İUK katalogcularınca 12 yayın için verilen toplam 17 konu başlığının KK katalogcularınca verilenlerden tamamen farklı olduğu görülmüştür. (Dizinleme tutarlılığına örnekler Ek'te verilmiştir.)

3. Eğer her yayın için KK ve İUK katalogcularınca verilen konu başlığı sayısı eşit olsaydı dizinleme tutarlılığı değişir miydi? diye bir soru akla gelebilir. Hem KK hem de İUK katalogcularınca eşit sayıda konu başlığı verilen 17 yayın bu yönden karşılaştırılmış ve şu sonuçlar elde edilmiştir.

KK katalogcuları ile İUK katalogcuları arasındaki ortalama tutarlılık değeri tamamen uyuşan konu başlıkları için % 14; tamamen ve kısmen uyuşan konu başlıkları için ise % 41'dir.

İki tutarlılık değeri arasında küçük bir fark olmasına karşın (%16'ya karşı % 14; % 36'ya karşı % 41), yayınlara eşit sayıda konu başlığı verilmesiyle dizinleme tutarlılığı arasında güçlü bir ilişkinin olmadığı gözlenmektedir.

Sonuç

Görülüyor ki, aynı konu başlığı sistemi kullanılmasına karşın aynı yayınları kataloglayan farklı profesyonel katalogcular çok farklı konu başlıkları verebilmektedir. Bu çalışmada bulunan tutarlılık değeri tamamen uyuşan konu başlıkları için % 36 16, kısmen uyuşan konu başlıkları için ise % 36'dır. Son derece düşük olan bu değer literatürde yer alan diğer sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Araştırmanın son derece yetkin iki kuruluşun (KK ve İUK) katalogcularının katalogladıkları aynı yayınlar üzerinde gerçekleştirildiği de göz önüne alınacak olursa durumun önemi daha da açık ortaya çıkmaktadır.

Kütüphaneciler genellikle konu kataloglarını kullanan okuyucuların az da olsa kullanılan konu başlıkları sistemini tanıdıklarını, en azından kendilerini ilgilendiren yayınların hangi konu başlıkları altında yer aldığını bildiklerini varsaymaktadır. Ancak böyle bir varsayım son derece yanıtlanabileceği ortaya çıkmaktadır. Görülüyor ki, her yayının konu içeriğinin tanımlanmasında profesyonel katalogcular bile hangi konu başlıklarının verilmesi gerektiği konusunda kolayca anlaşma sağlayamamaktadırlar. Çoğu zaman konu kataloglarının nasıl düzenlendiği konusunda hiçbir bilgiye sahip olmayan farklı disiplinlerden gelen kullanıcıların kataloğa doğru konu başlıklarıyla yaklaşmalarını beklemek belki biraz fazla iyimserlik olarak yorumlanabilir.

ABD'de gerçekleştirilen geniş çaplı bir araştırmada çevirimci kütüphane kataloglarında, yapılan aramaların % 56'sının konu araması olduğu görülmüştür. (23) Konu erişiminin bu denli yüksek olması kullanıcıların bu alanda başarılı oldukları şeklinde yorumlanmamalıdır. Tersine, çevirimci kataloglarda yapılan konu aramalarının % 35 ile % 50'si başarısızlıkla sonuçlanmaktadır. Çevirimci katalog kullanıcıları konu erişiminde çok zorlanmakta ve doğru konu terimlerini bulmada çok ciddi sorunlarla karşı karşıya kalmaktadırlar (24). Daha da ilginç, bütün bu güçlüklerle karşın konu erişiminde sağlanan gelişmelerin genelinde kullanıcıların tatminkarlık derecesini de artırdığı görülmüştür.

Konu Türk kütüphanecileri ve katalogları açısından daha da önem kazanmaktadır. Kataloglamada standartlaşma çalışmalarının henüz emekle döneminde olduğu ülkemizde kendimize özgü bir konu başlıkları listesi henüz oluşturulmuş değildir. Üniversite kütüphaneleri büyük ölçüde Kongre Kütüphanesi Konu Başlıkları Listesi'nde yer alan konu başlıklarını Türkçeye çevirerek konu katalogları oluşturma çabası içindedir. Yukarıda anılan KK ve İUK katalogcuları arasındaki tutarlılık değerleri de dikkate alınacak olursa bireysel olarak yapılacak çevirilerin birbirinden çok farklı olacağı açıktır. Buna göre kütüphaneçi ko-

nu başlıkları sistemindeki eksiklikler de eklendiğinde durum daha da karmaşıklaşmaktadır.

Unutulmamalıdır ki konu kataloglaması kullanıcılar materyallere daha etkin bir biçimde erişmesini sağlamak için yapılmaktadır. Standart bir konu başlıkları sistemi geliştirmenin yanı sıra kullanıcıların da bu konuda eğitilmesi kaçınılmaz bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır. Aksi takdirde konu kataloglaması için harcanan çabaların ve yapılan masrafların büyük ölçüde boşa gitme tehlikesi söz konusudur.

Kaynaklar

1. P. Zunde and M.E. Dexter, "Indexing Consistency and Quality," *American Documentation*. 20, 3 (1969), 259-267.
2. Zunda and Dexter, "Indexing Consistency," 259.
3. Zunda and Dexter, "Indexing Consistency," 259.
4. R.S. Hooper, "Indexer Consistency Tests - Origin, Measurements, Resultz and Utulization. (Bethesda, MD: IBM Corp., 1965).
5. L.E. Leonard, "Inter-Indexer Consistency Studies, 1954-1975: a Review of the Literature and Summary of Study Results, "University of Illinois Graduate School of Library Science Occasional Papers No: 131 (December 1977), 51 s.
6. K. Markey, Interindexer Consistency Tests: a Literature Review and Report of a Test of Consistency in Indexing Visual Materials," *Library and Information Science Research*. 6, 2 (1984): 155-177.
7. P. Zunde and M.E. Dexter, "Factors Affecting Indexing Performance," In: *Proceedings of the 32nd Annual Meeting of the American Society for Information Science*. (Washington, DC: ASIS, 1969), 313-322.
8. D. Tarr and H. Borko, "Factors Influencing Inter-Indexer Consistency," In: *Proceedings of the 37th Annual Meeting of the American Society for Information Science*. (Washington, DC: ASIS, 1969), 50-55.
9. Hooper, Indexer Consistency Tests," 7.
10. Zunde and Dexter, "Indexer Consistency ," 260.
11. Markey, "Interindexer Consistency Tests," 155-177.
12. W.S Cooper, "Is Interindexer Consistency a Hobgoblin?," *American Documentation*. 20, 3 (1969), 268-278. 269.
13. Zunde and Dexter, "Indexer Consistency," 259-267.
14. Hooper, "Indexer Consistency Tests," .
15. Leonard, "Inter-Indexer Consistency Studies,".
16. Markey, "Interindexer Consistency Tests," 155-177.
17. L. Rolling, "Indexing Consistency, Quality and Efficiency," *Informa-*

tion Processing & Management 17, 2 (1981), 69-76.

18. Cooper, "Is Interindexer Consistency," 269.

19. Cooper, "Is Interindexer Consistency," 269.

20. As cited in: Leonard, "Inter-Indexer Consistency Studies," 33.

21. Leonard, "Inter-Indexer Consistency Studies," 33.

22. Hooper, Indexer Consistency Tests," 33.

23. **Users Look at Online Catalogs: Results of a National Survey of Users and Non-Users of Online Public Access Catalogs.** Berkeley, CA: University of California, 1982. 48.

24. Ibid., 145.

EK

**Kongre Kütüphanesi Katalogcuları ile İngiliz Ulusal Kütüphanesi
Katalogcuları Arasındaki Kataloglama Tutarlılığına Örnekler**

(Her bir kitap için yazar adı, kitap adı, KK ve İUK katalogcularınca verilen konu başlıkları ve tutarlılık değeri verilmektedir.)

1. Vickery, B.C. and Vickery, A. **Information science in theory and practice**

KK: Information science

İUK: Information science

Tutarlılık değeri % 100

2. ur Rahman, sajjad. **Management theory and Library education**

KK: Library Education

Library administrators - Stady and teaching

Library administrators - Training of

İUK: Library administrators - Stady and teaching

Library education

Tutarlılık değeri: % 67

Personnel isseues in reference services

KK: Referenc Librarians

Library personel management

Reference services (Libraries)

Library administrators Library services - Organization
and administrators

İUK: Library personel managment

Reference services (Libraries)

Reference Librarians

4. Crawford Walt. **Tecnical standarts: an introduction for librarians**

KK: Library science - Technological innovations - Standarts
 Library science - Standarts
 Technological - Standarts
 Information - science - Standarts

İUK: Library science - Standarts
 Information science - Standarts

Tutarlılık Değeri: % 50

5. Burton, Paul F. The Librarian's guide to microcomputer for information management

KK: Libraries science - Automation
 Library science - Data processing
 Microcomputers - Library applications

İUK: Microcomputers - Library applications

Tutarlılık değeri: % 33

6. Harrold, Leonard Montaque. Harrod's librarian's glossary of terms used in librarianship, documentation, and the book crafts and reference book

KK: Library science - Dictionaries
 Information science - Dictionaries
 Bibliography - Dictionaries
 Book industries and trade - Dictionaries

İUK: Library science - Dictionaries

Tutarlılık değeri: % 25

7. Conservation of Library and archive materials and the graphic arts

KK: Library materials - Conservation and restoration
 Archival materials - Conservation and restoration
 Graphic arts - Conservation and restoration
 Books - Conservation and restoration
 Art - Conservation and restoration
 Paper - Preservation

İUK: Library materials - Conservation and restoration

Tutarlılık değeri: % 17

8. Tracy, Joan I. Library automation for library technicians

KK: Libraries - Automation
Library science - Data processing
Library technicians

IUK: Processing (Libraries) - United States

Tutarlılık değeri: % 0